



Brüssel, 15. aprill 2025
(OR. en)

7534/1/25
REV 1

COARM 74
CFSP/PESC 500

MENETLUSE TULEMUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Delegatsioonid
Teema:	Nõukogu järeldused relvaekspordi kontrolli kohta

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele nõukogu järeldused relvaekspordi kontrolli kohta, mille nõukogu (välisasjad) võttis vastu 14. aprillil 2025.

NÕUKOGU JÄRELDUSED RELVAEKSPORDI KONTROLLI KOHTA

1. Nõukogu rõhutab, et vastutustundlik relvakaubanduspoliitika annab olulise panuse rahvusvahelise rahu ja julgeoleku säilitamisse ning inimõiguste ja rahvusvahelise humanitaarõiguse austamisse. Nõukogu kinnitab taas oma kohustust edendada koostööd ja liikmesriikide poliitikameetmete lähenemist, et takistada sõjatehnoloogia ja -varustuse ekspordi, kui on täidetud ühise seisukoha 2008/944/ÜVJP kriteeriumid sellisest ekspordist keeldumiseks.
2. Nõukogu tuletab meelde oma pühendumust tugevdada kontrolli sõjatehnoloogia ja -varustuse ekspordi üle, võttes selleks vastu nõukogu 14. aprilli 2025. aasta otsuse (ÜVJP) 2025/779, millega muudetakse ühist seisukohta 2008/944/ÜVJP, ning oma pühendumust tugevdada koostööd ja soodustada lähenemist sõjatehnoloogia ja -varustuse ekspordi valdkonnas ühise välis- ja julgeolekupoliitika (ÜVJP) raames seeläbi, et kõik liikmesriigid kehtestavad kõrged ühised standardid sõjatehnoloogia ja -varustuse üleandmise kontrollimiseks ning järgivad ja rakendavad neid. Seda tegevust jätkatakse muu hulgas liikmesriikidevahelise asjakohase teabevahetuse kaudu, mis hõlmab ka keeldumisest teatamist ja teabe andmist relvaekspordipoliitika kohta, või võimalike meetmete kindlaksmääramise kaudu lähenemise edasiseks suurendamiseks. Sõjatehnoloogia ja -varustusega tuleks kaubelda vastutustundlikul ja aruandval viisil ning tuleks teha kõik võimalikud jõupingutused, et tõkestada selle kõrvaesuunamist terroristide, kurjategijate ja teiste volitamata kasutajate kätte.
3. Nõukogu väljendab heameelt, et liikmesriigid on uuendanud oma kohustust järgida õiguslikult siduvat ühist seisukohta, mida on muudetud nõukogu otsusega (ÜVJP) 2025/779, ning rõhutab, kui oluline on põhjalikult hinnata sõjatehnoloogia ja -varustuse ekspordilitsentside taotluste vastavust ühises seisukohas sätestatud kriteeriumidele.

4. Nõukogu kinnitab taas ühist eesmärki, mis oli aluseks ühise seisukoha 2008/944/ÜVJP vastuvõtmisele 2008. aastal. Nõukogu tuleb meelde varasemaid hinnanguid, et ühise seisukoha rakendamisel on võimalik teha täiendavaid edusamme, mis läbi maksimaalselt lähendada liikmesriikide tegevust relvaekspordi kontrolli valdkonnas. Nõukogu peab tervitatavaks, et ühise seisukoha 2008/944/ÜVJP kasutusjuhendit on muudetud eesmärgiga veelgi hõlbustada ühise seisukohaga kehtestatud riskihindamiskriteeriumide kasutamist. Nõukogu rõhutab, et nende kriteeriumide ühetaoline tõlgendamine ja ühtne kohaldamine toetab riikide relvaekspordi põhimõtete lähenemist.
5. Nõukogu kinnitab taas oma pühendumust sõjatehnoloogia ja -varustuse, eelkõige väike- ja kergrelvade (mis aitavad kaasa relvavägivallale kogu maailmas) kõrvalesuunamise ennetamisele ja tõkestamisele. Nõukogu kinnitab veel kord vajadust ennetada kõrvalehoidmist relvakaubanduse piiramiseks kehtestatud vahenditest, sealhulgas ÜRO relvaembargodest, OSCE sanktsioonidest ja ELi piiravatest meetmetest.
6. Nõukogu rõhutab, et liikmesriigid on pühendunud mitmepoolsete ekspordikontrollirežiimide järgimisele ja jätkavad oma tegevust, millega toetatakse püsivat mitmepoolset lähenemisviisi ekspordikontrolli küsimuses, ning on samuti pühendunud sellele, et tugevdada nende režiimide toimimist, mis on muu hulgas põhjapaneva tähtsusega tavarelvade liigse hankimise vältimiseks ja rahvusvahelise rahu edendamiseks.
7. Nõukogu tuleb meelde, et ELi ja selle liikmesriikide reageerimine Venemaa Ukraina-vastasele agressioonisõjale, sealhulgas Euroopa rahutagamisrahastu abimeetmete kaudu, millega toetatakse Ukraina võõrandamatut õigust end kaitsta kooskõlas rahvusvahelise õigusega, sealhulgas ÜRO põhikirjaga, näitas ELi vankumatut pühendumust Ukraina ja selle rahva jätkuvale toetamisele nii kaua kui vaja. Lisaks tuleb nõukogu meelde, et sõjalist toetust antakse teatavate liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsepoliitikat täielikult austades ning kõigi liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsehuve arvesse võttes.
8. Nõukogu tunnistab, et liikmesriikide poolt ühiselt välja töötatud meetmed sõjatehnoloogia ja -varustuse ekspordi hõlbustamiseks võivad stimuleerida koostööd liidus ning aidata märkimisväärselt kaasa liidu kaitsesektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasi ülemaailmse konkurentsivõime tugevdamisele, mis omakorda aitab suurendada Euroopa üldist kaitsevalmidust ja -võimet.

9. Nõukogu tervitab Euroopa Komisjoni ja kõrge esindaja ühisteatist Euroopa kaitsetööstuse strateegia kohta, milles kutsutakse liikmesriike üles uurima võimalusi oma relvaekspordi kontrolli tavade järkjärguliseks edasiseks lähendamiseks, eelkõige ühiselt arendatavate kaitsevõimete puhul, ning innustatakse liikmesriike vahetama ühiselt välja arendatud võimete puhul ekspordikontrolli eeskirjade parimaid tavaid.
10. Nõukogu väljendab heameelt selle üle, et 19. detsembril 2024 võeti vastu määrus (EL) 2025/41, mis käsitleb tulirelvade, oluliste osade ja laskemoona impordi-, ekspordi- ja transiidimeetmeid (uuesti sõnastatud). Nõukogu rõhutab, kui oluline on otsusekindlus järgida tsiviilkasutuses olevate tulirelvade eksportimisel samu standardeid, mis kehtivad sõjatehnoloogia ja -varustuse ekspordi suhtes. Nõukogu tervitab eelkõige ühise seisukoha kriteeriumide kohaldamist tsiviilkasutuses olevate tulirelvade ekspordi suhtes ning mõlema õigusakti kohaldamisala selget piiritlemist.
11. Nõukogu tunnistab relvaekspordi väärtust tarnijaliikmesriikide ja lõppkasutajate vahel pikaajaliste suhete loomisel, mis võib aidata luua ja tugevdada julgeoleku- ja kaitsepartnerlusi, tugevdades seeläbi meie suutlikkust aidata kaasa rahule ja julgeolekule meie mandril, reageerida väliskonfliktidele ja -kriisidele ning kaitsta ELi ja selle kodanikke kooskõlas ELi strateegilise kompassiga.
12. Nõukogu kinnitab taas oma pühendumust rahvusvahelise relvakaubanduse läbipaistvuse tagamisele, võttes rea konkreetseid meetmeid, mille eesmärk on soodustada liikmesriikide relvaeksporti käsitlevat täpset, ühtset ja õigeaegset aruandlust. Need meetmed hõlmavad selgeid aruannete esitamise tähtpäevi ELi aastaaruande koostamiseks ning muudetud ühises seisukohas 2008/944/ÜVJP ja kasutusjuhendis lisasuuniste kehtestamist aruannete sisu ja aruandluse protsessi kohta. Nõukogu tervitab massihävitusrelvade leviku tõkestamise ja relvaekspordi töörühma tavarelvastuse ekspordi alarühma (COARM) töö tulemusi seoses parimate tavadega, et esitada asjakohast teavet tegeliku ekspordi kohta. Liikmesriigid kohustuvad esitama aruande tegeliku ekspordi väärtuse kohta, kui selline teave on olemas, ja uurima võimalusi sellise teabe kättesaadavaks tegemiseks, kui see on asjakohane.
13. Nõukogu tervitab liikmesriikide kokkulepet parandada veelgi COARMi töömeetodeid, sealhulgas 2022. aasta mais käivitatud andmebaasi litsentse väljastavate ametnike jaoks. Nõukogu innustab liikmesriike ja ELi institutsioone aitama kaasa andmebaasi arendamisele.

14. Nõukogu väljendab pühendumust jätkata jõupingutusi relvakaubanduslepingu ülemaailmse kohaldamise ja tõhusa rakendamise, sealhulgas läbipaistva aruandluse edendamiseks tulemustele suunatud ja koostoimelise teavitustegevuse kaudu. Nõukogu kordab oma veendumust, et relvakaubanduslepingu ulatuslikum ülemaailmne kohaldamine ja tõhusam rakendamine edendab lepingu eesmärki, milleks on koostöö, läbipaistvuse ja vastutustundliku tegevuse tagamine rahvusvahelise relvakaubanduse reguleerimise kaudu, aidates seeläbi kaasa rahvusvahelisele rahule ja julgeolekule ning inimkannatuste vähendamisele. Nõukogu väljendab muret relvakaubanduslepingu negatiivse dünaamika pärast, sealhulgas aastaaruannete esitamise küsimuses. Nõukogu väljendab heameelt selle üle, et relvakaubanduslepinguga on nüüdseks ühinenud suur arv riike, kuid kutsub üles tugevdama jõupingutusi lepingu ülemaailmse järgimise suunas. Nõukogu kutsub neid riike, kes seda veel teinud ei ole, üles relvakaubanduslepinguga ühinema või selle ratifitseerima ning kuni ühinemise või ratifitseerimiseni lepingu sätteid järgima.
15. Nõukogu rõhutab, kui oluline ja asjakohane on kolmandatele riikidele suunatud ELi teavitustegevus, et toetada tõhusat relvaekspordi kontrolli, ning kohustub jätkama ja tugevdama koostööd partnerriikidega, eelkõige ELi kandidaatriikidega ja ELi naabruses. Nõukogu innustab kolmandaid riike järgima ühist seisukohta 2008/944/ÜVJP ja selle mis tahes hilisemaid muudetuid versioone.
16. Nõukogu kohustub jätkama tööd sõjatehnoloogia ja -varustuse vastutustundlikku kaubandust toetavate aspektidega ning teeb COARMile ülesandeks teha asjakohasel juhul järgmist:
- (1) uurida jätkuvalt võimalusi, kuidas toetada sõjatehnoloogia ja -varustuse jälgimist kõrvaesuunamise ennetamiseks ja selle eest vastutusele võtmiseks, sealhulgas relvade ja laskemoona märgistamise kaudu, kasutades jälgimiseks uuenduslikke tehnilisi lahendusi; jätkata ebaseaduslikest tavarelvadest ja nende laskemoonast teavitamise ülemaailmse mehhanismi (iTrace) edasise arendamise toetamist ja selle nimel tehtavat tööd;
 - (2) tunnistades eksportija- ja importijariikide heade suhete ja koostöö, sealhulgas lõppkasutajate kontrollimise ja järelevalve väärtust kõrvaesuunamise vältimise vahendina, innustada huvitatud liikmesriike ja kolmandaid riike selliseid suhteid ja koostööd koos uurima ning teha tööd selle nimel, et töötada välja liikmesriikide jaoks parimad tavad;
 - (3) leppida kokku vahendid, millega hõlbustada liikmesriikide ühiselt välja töötatud sõjatehnoloogia ja -varustuse ekspordi;

- (4) uurida võimalusi, kuidas tegeleda riskidega, et eksporditavat sõjatehnoloogiat või -varustust võidakse kasutada selleks, et panna toime või hõlbustada raskeid vägivallaakte isikute vastu, kes kuuluvad rühmadesse, kelle suhtes kohaldatakse erikaitset rahvusvahelise inimõigustealase õiguse ja rahvusvahelise humanitaarõiguse alusel;
 - (5) toetada kolmandate riikide suutlikkuse suurendamist seoses relvade ja laskemoona varude haldamisega;
 - (6) edendada edasist lähenemist immateriaalse tehnoloogia ja teadmussiirde kontrolli miinimumstandarditele;
 - (7) jätkata suhtlemist liidu kaitsetööstusega, et edendada teabe jagamist, läbipaistvust ning julgeolekupoliitika ja majanduslike kaalutluste lähendamist, sealhulgas relvakaubanduslepingu kontekstis;
 - (8) hinnata nõukogu 15. jaanuari 2021. aasta otsuse (ÜVJP) 2021/38 (millega kehtestatakse ühine lähenemisviis väike- ja kergrelvade ning nende laskemoona ekspordiga seotud lõppkasutaja sertifikaatide elementide suhtes) kohaldamist.
17. Nõukogu tuleb meelde kohustust tagada liidu välistegevuse kooskõla vastavalt Euroopa Liidu lepingu artikli 21 lõike 3 teisele lõigule; sellega seoses märgib nõukogu, kui oluline on ühtne ekspordikontrolli poliitika sõjatehnoloogia ja -varustuse ja kahesuguse kasutusega kaupade puhul.
18. Nõukogu teeb COARMile ülesandeks hinnata ühise seisukoha 2008/944/ÜVJP (muudetud nõukogu otsusega (ÜVJP) 2025/779) rakendamist uuesti viie aasta pärast.
-